

Лис Хапко

Іван Франко

Лис Хапко був сином Лиса Микити і у наслідив його натуру і, як то звичайно буває, деякі батькові прикмети розвив даліше, а деякі занедбав. Лис Микита був добрий брехун і хитрець, інколи не без добродушного гумору. Лис Хапко не дуже любив працювати язиком, а більше покладался на зуби.

— Говорінням ситий не будеш,— говорив він,— а що в зуби вхопиш, те вже певно твоє.

Правда, лисячих хитрощів і він не покидався.

— Треба,— каже було,— хоч про людське око чесним показуватись. Воно не так-то дуже не вигідно, а зате як корисно! Якби, так чоловік хотів собі вудила попустити і не держав себе на тузі, то швидко б йому й життя не стало. Зараз би вовком, та розбійником, та бог зна чим окричали, ну, а тоді з яким лицем би я міг у приличне товариство показатись? А так — що мені бракує? Живу собі тихо, сумирно, громада мене шанує, а що мені хочеться, те й так я зроблю. Ось візьміть на той приклад — іде курка дорогою та й журиться на свою голову. Інший би просто скік, курку хап, головку їй хруп та й до нори. Штука то, бачите, не велика, та подумайте, яка б зате про мене слава пішла по селі! Який скрегіт підняв би весь курячий рід! А тим часом я собі спокійненько беру висипаю насеред подвір'я край дороги жменю ячменю та й засяду собі збоку. Моя курочка йде, побачить ячмінь та й аж скрикне:

— О, то, то, то! Хтось розсипав, треба зазбирати!

І тільки що почне збирати, а я вискакую та й хап її за крило.

— Ага, злодійко,— кричу до неї,— то ти мій ячмінь крадеш!

— Та я збиррраю!—рипить вона.— Бачу — розсипаний, думаю — шкода!

— А так, тобі шкода! А хіба не бачиш, що се моє подвір'я і мій ячмінь? Ну, дивіться, люди добрі,— говорю громаді, що збіглася на крик,— мав я троха ячменю, хотів завезти до млина та висипав отут на сонце просушити, а отся злодійка половину мені вже забрала!

— Тррри зерррна! Тррри зерррна! — кричить курочка, але се вже їй ні на що не здається.

— Брешеш, злодійко! — кажу їй.— Глядіть, люди добрі, яке повне воло мого ячменю набрала, ледво двигас. Розсудіть, панове громадо, що мені з нею робити.

— Суд простий, — каже дехто з громади,— коли се в її волі твій ячмінь, то відбери його собі.

— Чи так, панове громадо? — питаю.

— Авжеж що так, а не як,— кивають головами громадяни, і тоді я сміло хап курочку за воло, розірву його легонько, але притім мимоволі одним зубом захоплю й шийку, і моя курочка тільки раз крикне та й за присудом громади й дух спустить. А я витрушу ячмінь та й кажу:

— Ну, а тепер, злодійко, марш додому!

Але що злодійка, звичайно, лиш ніжками затрепле, то я посилаю по оглядача трупів, той говорить, що небіжечка вмерла через власну неосторожність, і я берусь поховати її власним коштом і — забираю трупа до своєї хати.